

Svar på remiss av Vattenplan för Danderyds kommun

Ärendet

Kommunfullmäktige i Danderyd beslutade 22 oktober 201 (§ 139) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram vattenrelaterade planer för Danderyds kommun.

Kommunstyrelsen har upprättat ett förslag till Vattenplan för Danderyds kommun vilken remitterats till bland annat miljö- och hälsoskyddsnämnden. Vattenplanen ska, enligt remissen, utgöra ett förslag till styrdokument för kommunens vattenarbete. Vattenplanen omfattar förvaltningscykel 2021–2027 och innehåller konkreta mål och åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i kommunens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Målet är att nå miljökvalitetsnormerna för vatten i Danderyds vattenförekomster samt förbättra vattenkvaliteten i kommunens övriga yt- och grundvatten.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar tjänsteutlåtande daterat 2021-09-07 och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remiss av Vattenplan för Danderyds kommun.

Bakgrund

Vatten är vår värdefullaste naturresurs och vårt viktigaste livsmedel. EU:s vattendirektiv beskriver att ”vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant”. Detta dyrbara arv är nödvändigt för vårt samhälles utveckling och för våra ekosystems funktioner. Vatten har många sociala, ekologiska och ekonomiska värden och kan även skapa rekreativa mervärden genom exempelvis bad, båturer och friluftsliv. Att nå en god vattenkvalitet i yt- och grundvatten är därför av största betydelse.

För att nå de övergripande målen för vattenarbete samt skapa goda förutsättningar för en hållbar användning av mark och vatten behövs en tydlig strategisk vattenplanering. Ett övergripande styrdokument inom vattenområdet för kommunen har saknats. Kommunfullmäktige i Danderyd

Carl-Johan Bernelid

beslutade därför under hösten 2018 att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en Vattenplan som ska vara det centrala styrdokumentet för kommunens vattenarbete.

Den föreliggande Vattenplanen omfattar förvaltningscykel 2021–2027 och innehåller konkreta mål och åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i kommunens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Målet är att nå miljökvalitetsnormerna för vatten i Danderyds vattenförekomster samt förbättra vattenkvaliteten i kommunens övriga yt- och grundvatten.

Vatten är vår värdefullaste naturresurs och att nå en god vattenkvalitet är därför av största betydelse för människans hälsa och miljö. EU beslutade år 2000 om att anta ett ramdirektiv för vatten som ska trygga gemenskapens vattenresurser för framtida generationer. Danderyds vattenarbete styrs bland annat av detta direktiv.

I Danderyd finns fyra ytvattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer (MKN):

Edsviken, Lilla Värtan, Stora Värtan och Rösjön. Danderyd delar tillrinningsområde till samtliga ytvattenförekomster med närliggande kommuner som exempelvis Täby, Stockholm och Sollentuna. Danderyd har ytterligare tre ytvattenrecipienter, sjöarna: Ekebysjön, Nora träsk och Ösbysjön. I norra Danderyd ligger delar av grundvattenförekomsten Täby - Danderyd. Danderyds kommun angränsar till Stockholmsåsen-Solnas grundvattenförekomst som ligger sydväst om kommungränsen och skyddas av Ulriksdals vattenskyddsområde.

Idag och historiskt har yt- och grundvatten utsatts för olika påfrestningar som försämrat vattenkvaliteten. Rösjön uppnår god ekologisk status. Övriga tre ytvattenförekomster, Edsviken samt Lilla och Stora Värtan har en otillfredsställande eller måttlig ekologisk status och har övergödningssproblematik. Samtliga fyra ytvattenförekomster har tilldelats ej god kemisk status. Flera olika källor (diffusa och punktkällor) har identifierats som bidragande orsaker till problemen i Danderyds ytvattenrecipienter.

Danderyd arbetar kontinuerligt för att förbättra vattenkvaliteten i kommunens yt- och grundvatten. Flera åtgärder, både fysiska samt kunskapshöjande åtgärder, har utförts.

Vatten från många av de identifierade föroreningskällorna rinner dock fortfarande ut i Danderyds recipienter orenade. Fler åtgärder behöver genomföras om det ska vara möjligt att uppnå MKN och en god vattenmiljö i samtliga vatten.

Vattenplanen omfattar tre prioriterade problemområden; övergödning,

Carl-Johan Bernelid

miljögifter och översvänningsrisk. Danderyd har genom ett förvaltningsövergripande arbete identifierat åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten i kommunens vattendrag och prioriterat de åtgärder som ger störst effekt och som bör utföras under aktuell förvaltningscykel. Åtgärderna beskrivs under Avsnitt 5 – Åtgärder för bättre vatten.

Under arbetets gång har totalt 58 åtgärder identifierats. Åtgärder som föreslagits har varit av både stor och liten karaktär. Utifrån samtliga identifierade åtgärder har 21 prioriterats till att utföras under aktuell förvaltningscykel. Prioriteringen baseras på den inventering och nulägesbeskrivning som utförts i dokumentet *kunskapsunderlag*. Nulägesbeskrivningen sammanfattas i Vattenplanen och beskriver miljöproblem kopplade till vatten inom kommunen. Åtgärderna synkroniserar även till de mål och uppdrag som finns i kommunens Miljöprogram. Åtgärder har prioriterats till uppströms åtgärder för att förhindra framtida utsläpp snarare än åtgärder i själva recipienterna. Åtgärderna lägger även stor vikt på att hitta en gemensam målbild och ett samlat arbetssätt inom kommunen för att minimera framtida utsläpp.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till yttrande

Det är ett omfattande och bra arbete som gjorts och kontoret delar i stort synen på det som framkommer i planen. Några områden bör dock kompletteras.

Insjöar som Ekebysjön, Rösjön m.fl. bör kompletteras med statusbilder vilket ger ett bättre och mer pedagogiskt underlag för de som ska arbeta efter planen och bättre förståelse hos allmänheten för behovet av åtgärder i boendes närområden.

Såsom källor till fosfor och kväve beskrivits för Rösjön, bör också övriga sjöar beskrivas.

Förslagen har redovisats med positiva respektive negativa effekter för varje åtgärd men det saknas redovisning för konsekvenser om åtgärder inte genomförs. Det bör också kommenteras vilka konsekvenser det får (vattenkvalitets- och kostnadsmässigt), om åtgärderna genomförs om 10, 20 eller 30 år istället för inom några år.

Många av åtgärderna berör olika delar av kommunorganisationen. Resurser för utbildning och bibehållande av kompetens är viktiga liksom en väl fungerande omvärldsbevakning inom vattenområdet i sin helhet. En av de viktigaste uppgifterna för ansvariga nämnder och kontor är att hålla sig uppdaterade och kontinuerligt följa upp båda planerna (vattenplan och dagvattenplan) och återrapportera till kommunstyrelsen. Ny forskning tillkommer och måste kontinuerligt utvärderas och resultaten användas.

Planen och dess genomförande är mycket viktig för kommunen. Den största

Carl-Johan Bernelid

utmaningen som kommunfullmäktige måste hantera i samband med antagandet av vattenplanen är att säkerställa att den förverkligas i sin helhet. Tillräckliga medel och resurser måste prioriteras för genomförande av åtgärderna. Det är också lämpligt att berörda nämnder särskilt redovisar vilka åtgärder som planeras nästa och kommande tre åren framåt i samband med budget och likaså att åtgärder enligt vattenplanen och dagvattenplanen följs upp årligen, exempelvis i samband med uppföljning av miljö- och klimatprogrammet.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Carl Johan Bernelid
Miljöchef

Handlingar i ärendet:

1. Tjänsteutlåtande. Svar på remiss av Vattenplan
2. Vattenplan för Danderyds kommun (remissversion).
3. Kunskapsunderlag för Danderyds kommuns Vattenplan och Dagvattenplan
4. Bilaga 1 till Vattenplanen – Åtgärder för en förbättrad vattenmiljö i Danderyds kommun
5. Bilaga 2 till Vattenplanen – Karta över samtliga fysiska åtgärder
6. Bilaga 1 till Kunskapsunderlag - Föroreningsbelastning
7. Beslut KSAU 2021-05-31 § 42. Remittering av vattenplan för Danderyds kommun
8. Tjänsteutlåtande 2021-05-26 (dnr KS 2021/0254). Remittering av Vattenplan för Danderyds kommun
9. Missiv och sändlista tillhörande Vattenplan för Danderyds kommun
10. Beslut KF 2018-10-22 § 139. Uppdrag att ta fram vattenrelaterade planer

Expedieras:
Kommunstyrelsen